

bibliografia

Renovació en la lexicografia catalana

Direcció Lluís López del Castillo,
Gran diccionari 62 de la llengua catalana,
Edicions 62,
Barcelona 2000.

El *Gran diccionari 62 de la llengua catalana*, publicat per Edicions 62 i dirigit per Lluís López del Castillo, parteix de la base de dades lexicogràfica d'Edicions 62, elaborada sota l'orientació de Joan Martí, Joan Solà i Francesc Vallverdú.

Podem dir que aquest diccionari, que conté 57.000 entrades, és innovador en alguns aspectes. La representació de la informació semàntica i gramatical rep un tractament tipogràfic i estructural diferent del que és costum en la tradició lexicogràfica catalana.

Es pot afirmar que és un diccionari que, en alguns aspectes, s'ha fet començant

de zero. A l'hora de definir, els diccionaris que hi ha actualment al mercat (Enciclopèdia Catalana [1998] i Institut d'Estudis Catalans [1995]) presenten, en molts casos, definicions massa acadèmiques o científiques, si més no per al públic en general. El *Gran diccionari 62*, per contra, presenta unes definicions més planeres (però no per això menys bones: i aquí és on hi ha la gràcia).

Per exemple, el diccionari de l'Enciclopèdia defineix *reflexionar* així: «Tornar sobre una cosa pensada, considerant-la detingudament, aprofundint-la». En canvi, el *Gran diccionari 62* diu: «Concentrar l'atenció sobre una idea, una qüestió»: una definició més propera al que el parlant concep com a *reflexionar*.

Aquest exemple ens permet parlar d'una altra innovació: la revisió d'alguns règims verbals. El diccionari de l'Enciclopèdia considera que *reflexionar* és solament transitiu (*reflexionar una cosa*), però el de 62 admet, a més, les construccions amb *sobre* (*reflexionar sobre una cosa*) i sense complement (*parlar sense reflexionar*).

Una altra innovació és que els diferents usos sintàctics dels verbs –com el que vèiem en *reflexionar*– es posen en subentrades distintes (i també quan un mot s'usa amb un sentit específic en plural). Alhora, s'empra un etiquetatge gramatical més ric: un diccionari com el de l'Enciclopèdia –hereu del de Fabra– bàsicament empra *tr* (transitiu), *intr* (intransitiu), *pron* (pronominal) i *abs* (absolut, usat irregularment). En canvi, al *Gran diccionari 62* hi trobem, a

més, *règ* (règim), *ref* (reflexiu) i *rec* (recíproc):

baixar *v tr* **1** Fer descendir, portar a un indret més baix. *Baixar les escombraries al contenidor*. [...]

v intr i **règ** **1** Deixar un lloc per dirigir-se a un altre de menys elevat. *Baixa d'aquí dalt, que cauràs*.

estimar *v tr* **1** Sentir amor, afecte, tendresa, amistat o passió. *Estimar el país*. [...]

estimar-se *v ref* i **rec** **1** Tenir una bona opinió d'un mateix. *No sap estimar-se prou*. [...]

L'ordenació de les accepcions també és més amigable. És evident que ordenar tots els sentits d'una paraula no és tasca fàcil. En el diccionari de l'Enciclopèdia s'ha procurat agrupar les construccions en subentrades que tinguessin un fil semàntic lògic. Això fa que sigui més difícil trobar-les. En canvi, en el *Gran diccionari 62* les locucions s'ajunten totes al final:

cara *f* **1** Part anterior del cap humà, rostre. [...] **10** *loc a cara o creu* Sortejar. **a la cara** Directament. **amb bona cara** Afablement. [...] **cara a cara** L'un davant de l'altre. [...] **cara per cara** L'un davant de l'altre. [...] **de cara** Del costat o cara considerats principals, encarat. *Mira't el cotxe de cara i veuràs quina línia!* Favorable. *Si no tens la sort de cara, no faràs res.* **de cara a** Dirigint-se. *Corrien de cara a la sortida.* Envers. *De cara als seus pares, sempre s'ha portat bé.* **de cara a** (o **de cares a**) Amb intenció. *Tot ho ha fet de cara a obtenir la plaça vacant*. [...]

En el tractament dels gentilicis també tenim una mostra de la simplificació. El diccionari de l'Enciclopèdia dona tots els valors semàntics i gramaticals possibles, ben agrupats. En canvi, el *Gran diccionari 62* sintetitza tota la informació en una locució molt més curta però que cobreix perfectament tots els usos explicats per l'altre diccionari:

vallenc -a **1** *adj* **1** Natural de Valls. **2** Relatiu o pertanyent a Valls o als seus habitants. **2 m i f** Habitant de Valls. (Enciclopèdia)

vallenc -a *adj* i *m i f* De Valls. (Edicions 62)

S'ha de dir, finalment, que és una obra un pèl avançada. Per exemple, recull paraules com *merci* ('gràcies': cap altre diccionari no ho recull) o *mentres* com a variant de *mentre* (en totes les classes de català es diu que *mentres* és un col·loquialisme que s'ha d'evitar). També recull castellanismes com *xivar* (o *xivatar*) i *xivato -a*, o l'innecessari *segurata*, i el sentit popular de 'fer empipar' de *cabrejar*. ♦

Xavier Rull

Trias, néts de Joaquim, SA

TOTA LA VIDA FENT GALETES

Ctra. de Sils, 36
17430 Santa Coloma de Farners

Tel. 972 841213

Fax. 972 842414

www.triasbiscuits.com

e-mail: trias@triasbiscuits.com